

per a cada infància

RESUM PRINCIPALS DADES

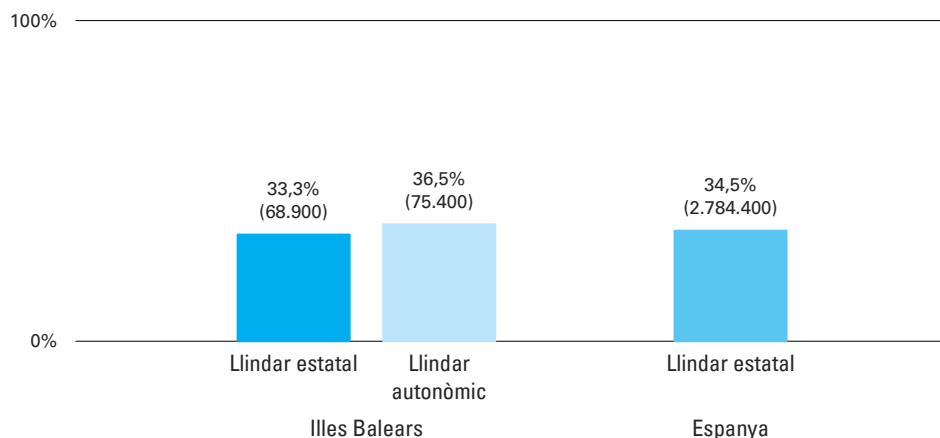
Enquesta de Condicions de Vida Illes Balears 2023

RESUM PRINCIPALS DADES

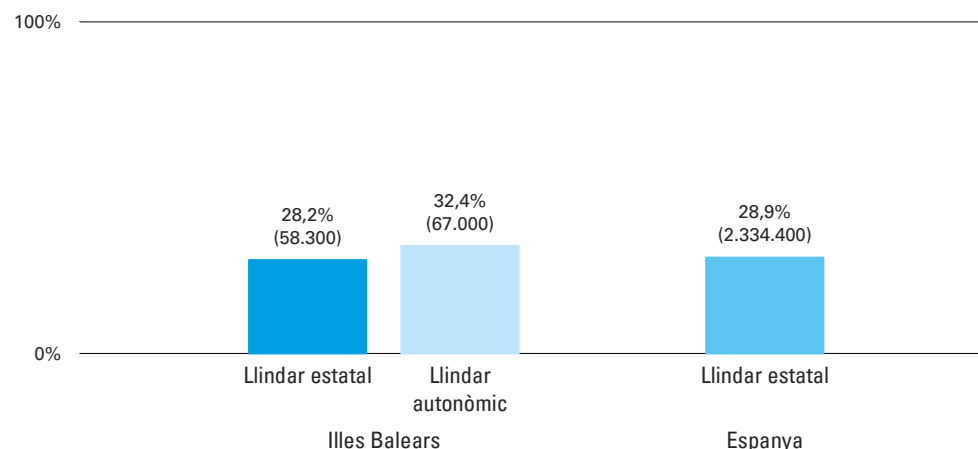
ENQUESTA CONDICIONS DE VIDA 2023 ILLES BALEARS

1. CARACTERÍSTIQUES SOCIOECONÒMIQUES DE LES FAMÍLIES BALEARS

1.1. Persones de 0-17 anys en risc de pobresa o exclusió social (AROPE). Illes Balears ECV 2023

1.2. Persones de 0-17 anys en risc de pobresa. Illes Balears ECV 2023

NOTES TÈCNIQUES

1. La font d'informació a partir de la qual s'han extret les dades és l'Enquesta de Condicions de Vida de l'INE. En restringir la informació proporcionada a la situació específica de les persones de 0 a 17 anys, l'INE indica que pot haver-hi problemes de representativitat de la mostra en algunes de les dades per comunitats autònomes.

2. Segons les dades del Cens de Població de l'INE, en 2023, a Illes Balears residien 206.931 nens, nenes i adolescents entre 0 i 17 anys, un 17,1% del total de la població d'aquesta comunitat.

3. La taxa **AROPE** expressa la proporció de la població que es troba en alguna de les següents tres situacions:

- Risc de pobresa
- Privació material i social severa
- Baixa intensitat en el treball

El **risc de pobresa** expressa la proporció de persones que viuen en llars on la renda total equivalent anual està per avall del 60% de la mitjana de la renda equivalent espanyola.

El risc de pobresa ha estat calculat de dues maneres, a partir del llindar estatal i a partir del llindar de cada comunitat autònoma. El llindar estatal és el que s'obté considerant la mitjana de la distribució dels ingressos equivalents de la mostra completa de la ECV, mentre que per al càlcul del llindar autonòmic únicament s'ha considerat la distribució dels ingressos en cada comunitat autònoma.

A Illes Balears el llindar de risc de pobresa se situa en 24.878 euros anuals en el cas d'una llar formada per dues persones adultes i dos nens o nenes menors de 14 anys, mentre que en el conjunt d'Espanya aquest és de 23.078 euros anuals.

La **privació material i social severa** es construeix amb 13 components, dels que set es defineixen a nivell de llar i sis són personals, diferents per a cada membre de la llar.

Una persona està en situació de privació material i social severa si pateix almenys set de les 13 limitacions que formen la llista.

Els set conceptes definits a nivell de llar són:

- No pot permetre's anar de vacances almenys una setmana a l'any.
- No pot permetre's mantenir l'habitatge amb una temperatura adequada.
- No té capacitat per a afrontar despeses imprevistes
- Ha tingut retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal (hipoteca o lloguer, rebuts de gas, comunitat...) o en compres a terminis en els darrers 12 mesos.
- No pot permetre's disposar d'un automòbil.
- No pot substituir mobles espatllats o vells.

Per part seva, els sis nous conceptes definits a nivell de persona són:

- No pot permetre's substituir roba espatllada per una altra nova.
- No pot permetre's tenir dos parells de sabates en bones condicions.
- No pot permetre's reunir-se amb amistosats/família per a menjar o prendre alguna cosa almenys una vegada al mes

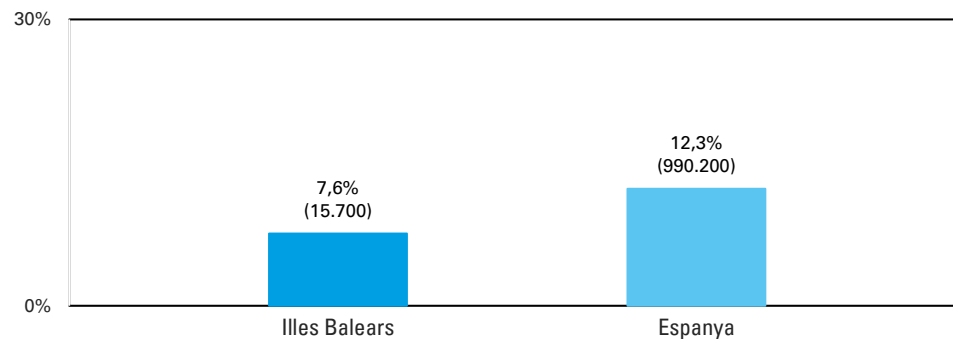
- No pot permetre's participar regularment en activitats d'oci.
- No pot permetre's gastar una petita quantitat de diners en si mateix.
- No pot permetre's connexió a internet.

En el cas dels menors de 16 anys els valors d'aquests elements s'imputen a partir dels valors recollits per als membres de la seva llar amb 16 o més anys.

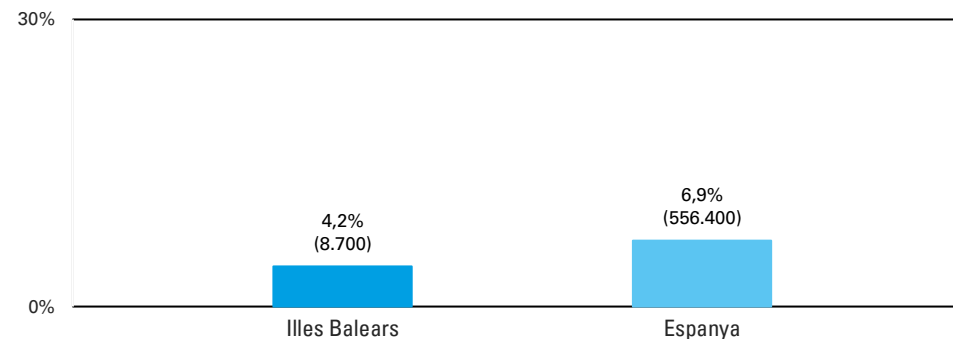
La **baixa intensitat en el treball** mesura la proporció de persones que viuen en llars en els que els seus membres en edat de treballar (persones de 18 a 64 anys, excloent els estudiants de 18 a 24 anys, els jubilats o retirats, així com les persones inactives entre 60 i 64 amb una font principal d'ingressos que siguin les pensions) ho van fer menys del 20% del total del seu potencial de treball. Aquesta variable no s'aplica en el cas de les persones de 65 i més anys.

1. CARACTERÍSTIQUES SOCIOECONÒMIQUES DE LAS FAMILIES BALEARS

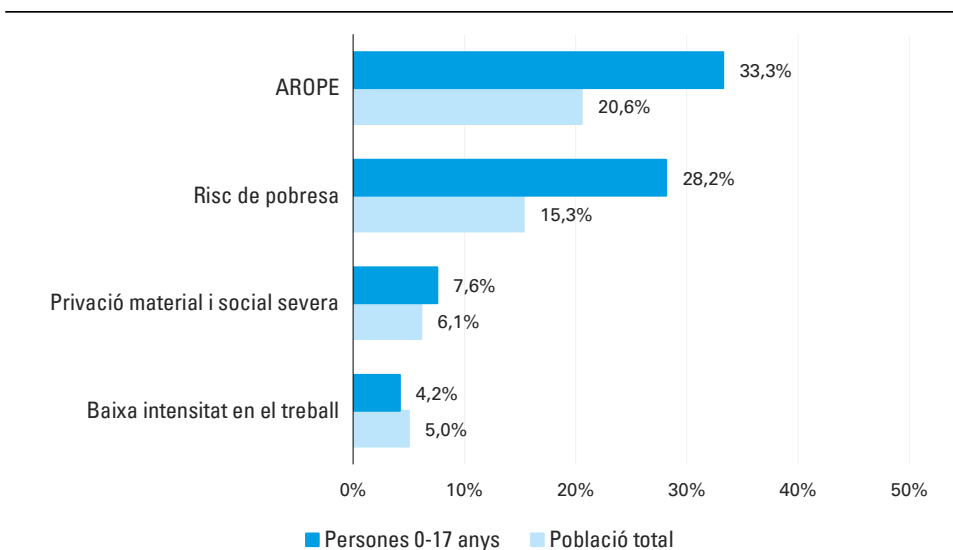
1.3. Persones de 0-17 anys en situació de privació material i social severa. Illes Balears ECV 2023

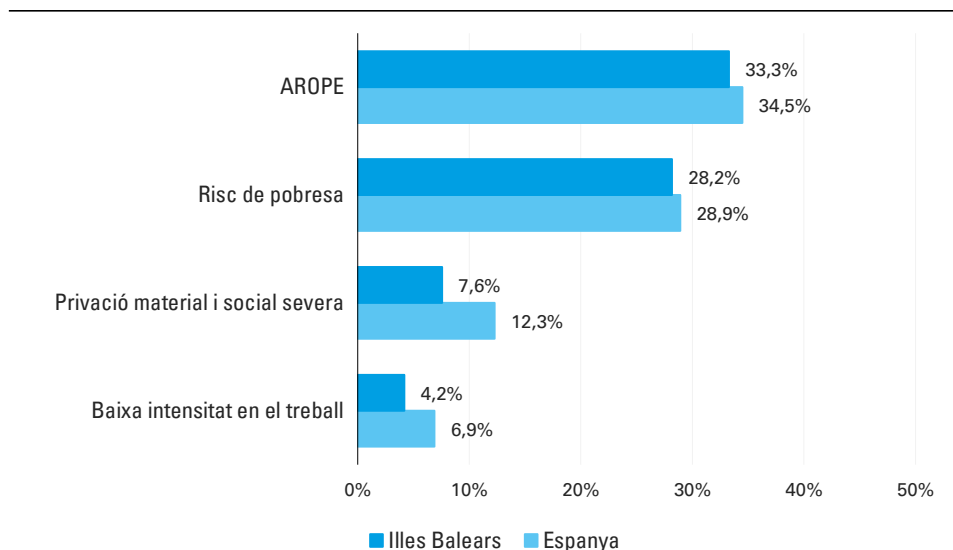
1.4. Persones de 0-17 anys en llars amb baixa intensitat en el treball. Illes Balears ECV 2023

1.5. Comparativa taxa AROPE i components entre les persones de 0-17 anys i la població total. Illes Balears ECV 2023

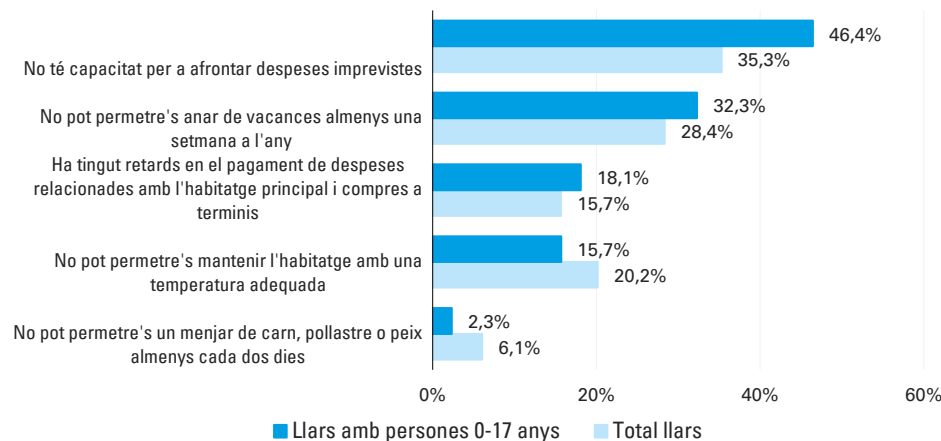

1.6. Comparativa taxa AROPE i components entre les persones de 0-17 anys. Illes Balears i Espanya ECV 2023

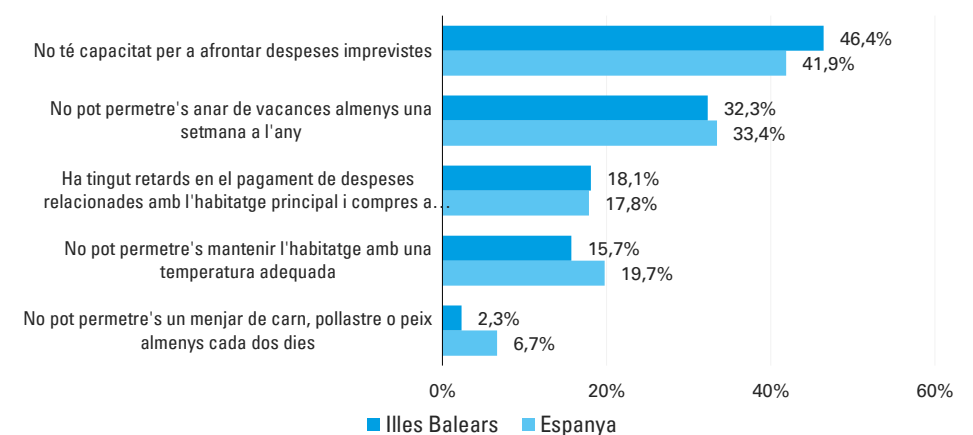

1. CARACTERÍSTIQUES SOCIOECONÒMIQUES DE LAS FAMILIES BALEARS

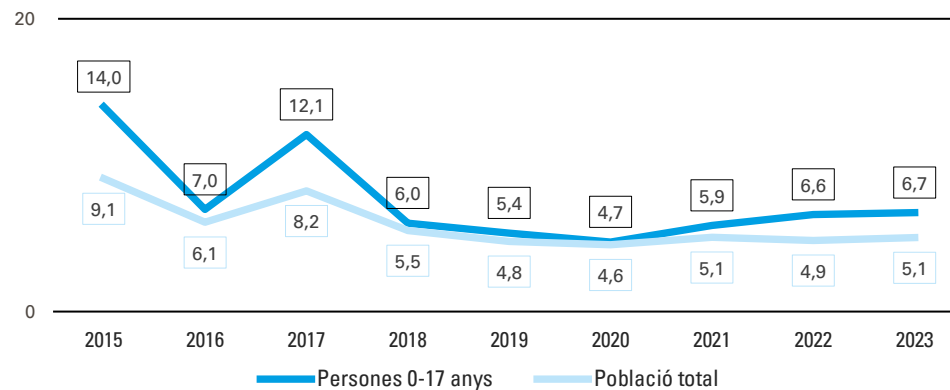
1.7. Comparativa de diversos indicadors de privació material entre les llars amb persones de 0-17 anys i el conjunt de les llars. Illes Balears ECV 2023

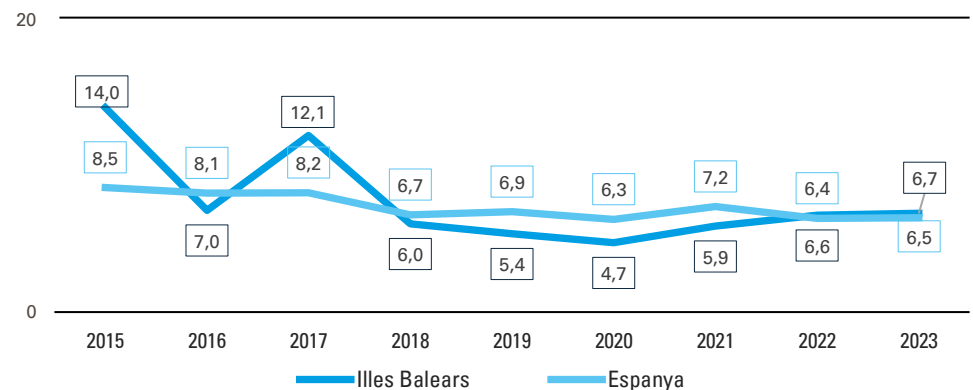
1.8. Comparativa de diversos indicadors de privació material entre les llars amb persones de 0-17 anys. Illes Balears i Espanya ECV 2023

1.9. Evolució de la ràtio S80/S20 entre les persones de 0-17 anys i la població total. Illes Balears ECV 2015-2023

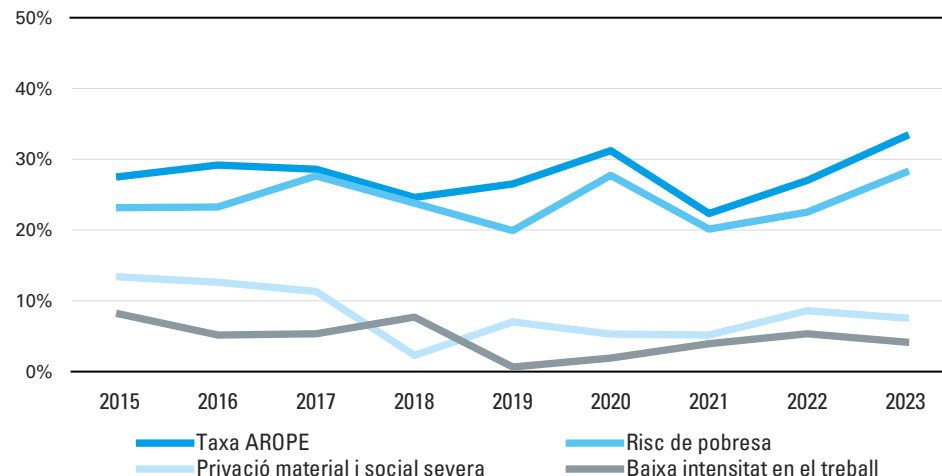
1.10. Evolució de la ràtio S80/S20 entre les persones de 0-17 anys. Illes Balears i Espanya ECV 2015-2023

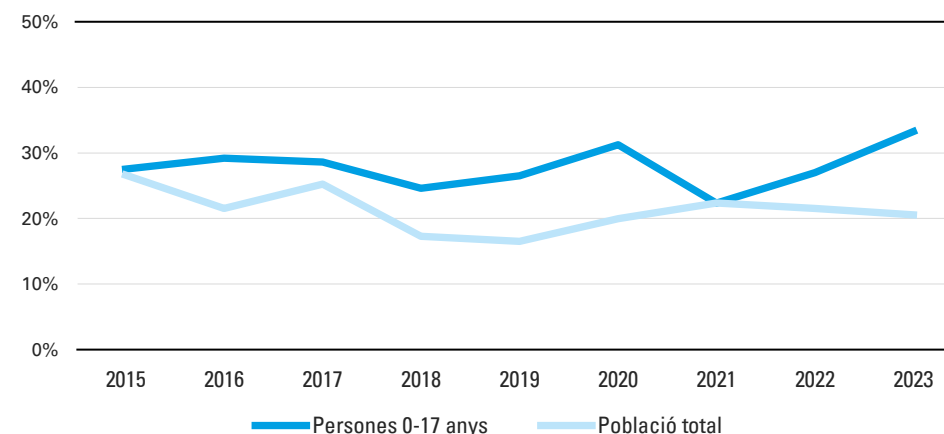
Nota: la ràtio o quocient S80/S20 és un dels indicadors més habituals utilitzats per a mesurar la desigualtat en la distribució dels ingressos. Expressa la relació entre la renda mitjana obtinguda pel 20% de la població amb la renda més alta (quintil més alt), en relació amb la renda mitjana obtinguda pel 20% de la població amb la renda més baixa (quintil més baix). En calcular la ràtio S80/S20 per a la població de 0 a 17 anys, únicament es consideren els ingressos equivalents corresponents a aquest tram de població.

2. EVOLUCIÓ DE LES DADES

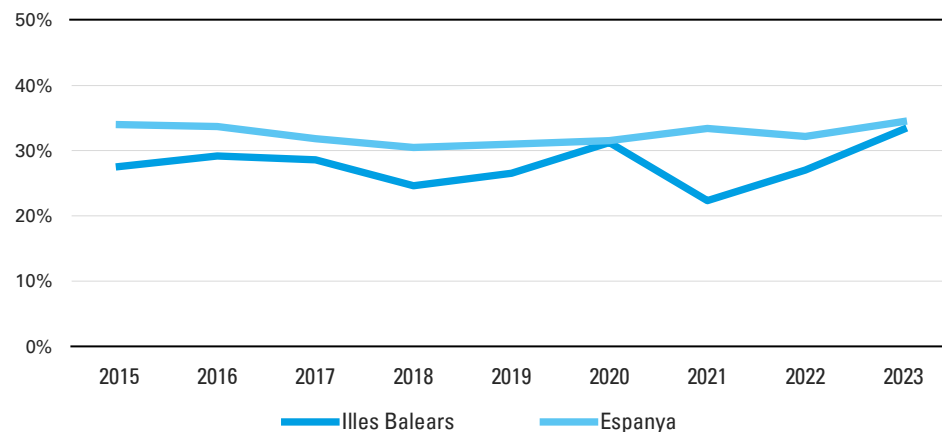
2.1. Evolució de la taxa AROPE i els seus components entre les persones de 0-17 anys. Illes Balears ECV 2015-2023

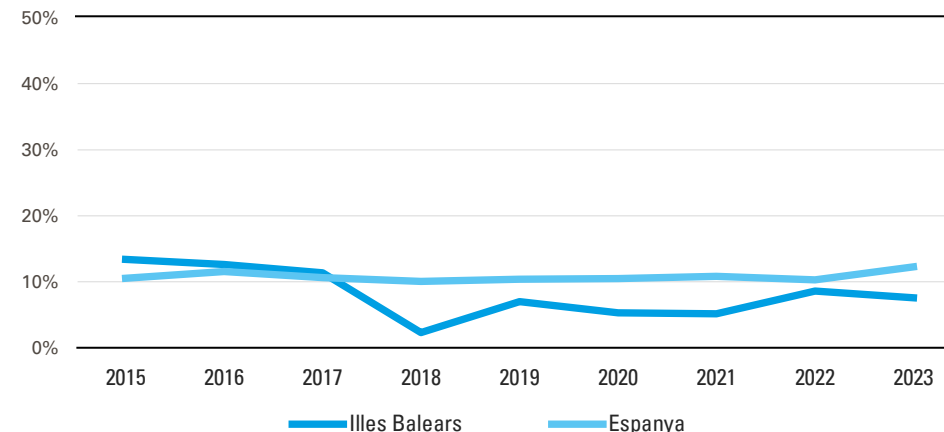
2.2. Evolució de la taxa AROPE entre les persones de 0-17 anys i la població total. Illes Balears ECV 2015-2023

2.3. Evolució de la taxa AROPE entre les persones de 0-17 anys. Illes Balears i Espanya ECV 2015-2023

2.4. Evolució de la situació de privació material i social severa entre les persones de 0-17 anys. Illes Balears i Espanya ECV 2015-2023

3. ALGUNAS NOTES SOBRE LES DADES

- El 33,3% dels nens, nenes i adolescents balears menors de 18 anys (unes 68.900 persones) es troba en una situació de risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE). A Illes Balears aquesta taxa és 1,2 punts percentuals menor que la que presenten les persones menors de 18 anys a Espanya (34,5%).
- El 28,4% de les persones menors de 18 anys (prop de 58.300 persones) es troben en risc de pobresa a Illes Balears. Això significa que són persones que viuen en llars que tenen uns ingressos equivalents inferiors al 60% de la renda mitjana equivalent que resulta per al conjunt d'Espanya (l'indador estatal). Si en lloc del l'indador estatal, es pren com a referència el l'indador autonòmic, la taxa de risc de pobresa entre els nens, nenes i adolescents d'Illes Balears se situaria en un 32,4%, afectant aquestes situacions a unes 67.000 persones.
- Un 7,6% dels nens, nenes i adolescents menors de 18 anys a Illes Balears (gairebé 15.700 persones) viu en llars en situació de privació material i social severa. Aquesta taxa és 4,7 punts percentuals menor que l'existent a nivell estatal (12,3%).
- Les situacions de manca o privació material tenen un abast divers entre les llars que compten amb alguna persona menor d'edat. A Illes Balears, la prevalença d'aquestes situacions entre les llars amb menors de 18 anys és la següent:
 - Un poc menys de la meitat (46,4%) no pot fer front a despeses imprevistes.
 - El 32,3% no pot permetre's anar de vacances almenys una setmana a l'any.
 - El 18,1% ha tingut retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal o compres a terminis.

- El 15,7% no pot permetre's mantenir l'habitatge amb una temperatura adequada.
- El 2,3% no pot permetre's un menjar de carn, pollastre o peix (o l'equivalent per a persones vegetarianes) almenys cada dos dies.

Les diferències més importants respecte al total de llars balears es donen en l'indador relacionat amb la capacitat per a fer front a despeses imprevistes. La prevalença d'aquest problema entre el conjunt de les llars balears és del 35,3%, mentre que entre aquells amb persones menors de 18 anys s'eleva a un 46,4%.

Si es comparen les dades relatives a les llars amb persones menors de 18 anys amb els del conjunt d'Espanya, l'únic indador amb una prevalença clarament superior en el cas de les llars amb nens, nenes i adolescents balears és el relacionat amb la incapacitat per a fer front a despeses imprevistes. A Illes Balears aquestes situacions afecten el 46,4% de les llars amb persones menors d'edat, mentre que a Espanya aquesta proporció és del 41,9%.

- El 4,2% de les persones menors de 18 anys a Illes Balears (unes 8.700 persones) viu en llars amb baixa intensitat en el treball. Es tracta de persones que viuen en llars en els que els seus membres en edat de treballar ho van fer menys del 20% del total del seu potencial de treball. A Espanya aquesta taxa és del 6,9% i, per tant, 2,7 punts percentuals superior a la que es dona a Illes Balears (4,2%).
- Les persones de 0 a 17 anys a Illes Balears tenen una taxa AROPE (33,3%) molt superior a la que es dona entre la població total d'aquesta comunitat (20,6%). Aquesta diferència es deu, sobretot, a la taxa de risc de pobresa, que afecta el 28,2% dels nens, nenes i adolescents, enfront d'un 15,3% de la població total. També és una mica major entre les persones menors de 18 anys la taxa de manca material i social severa (el 7,6%,

enfront d'un 6,1% de la població total balear). Per contra, la taxa de baixa intensitat en el treball és, en el cas de les persones menors de 18 anys (4,2%), menor que la que s'observa per al conjunt de la població balear (5%).

- En el període 2022-2023 la taxa AROPE ha augmentat entre els nens, nenes i adolescents balears menors de 18 anys. Aquest augment s'ha degut a l'increment que ha experimentat la taxa de risc de pobresa, que ha passat del 22,5% a un 28,2%. Per contra, les taxes de privació material i social severa i baixa intensitat en el treball s'han reduït lleugerament en 1 i 1,2 punts percentuals, respectivament. En termes generals, aquestes variacions han suposat un augment de 6,3 punts percentuals de la taxa AROPE, que ha passat entre els nens, nenes i adolescents balears d'un 27% a un 33,3%, registrant per a 2023 la taxa més elevada de tot el període 2015-2023.
- La ràtio S80/S20 corresponent a la població total d'Illes Balears és 5,1 i l'específica de la població menor de 18 anys de 6,7, la qual cosa implica que entre els nens, nenes i adolescents la desigualtat en la distribució dels ingressos és major que la que es dona entre la població en el seu conjunt.

4. ANÀLISI I RECOMANACIONS 2024-25

A Balears, les dades adverteixen des de fa ja diversos anys dels alts nivells de risc de pobresa que sofreixen els nostres nens, nenes i adolescents, senyal que la situació no canvia de manera estructural i requereix d'un abordatge més intens i amb major impacte.

No es tracta només de les preocupants dades de pobresa infantil des de fa anys, sinó del fet que tenir fills i filles s'està convertint en un factor de risc i de desprotecció per a la infància i les seves famílies. Aquestes sofreixen en grau més alt la falta d'oportunitats professionals, l'empitjorament en les condicions laborals i els problemes en el accés l'habitatge. Invertir en la infància incideix directament en les seves capacitats i oportunitats futures com a persones adultes, i protegeix les famílies en la criança enfront de la precarietat laboral i la falta d'ingressos.

Viure en la pobresa o ser vulnerable a ella repercuteix directament en les seves possibilitats d'accedir a serveis socials de qualitat, en la seva dignitat i confiança.

Invertir en la infància és una opció econòmica intel·ligent i reporta beneficis a tota la població: promou el desenvolupament econòmic i social, al augmentar la productivitat, el creixement econòmic i els nivells de cohesió social. El cost de no actuar no sols afecta als nens, nenes i famílies més vulnerables de manera immediata, sinó que compromet el creixement i el benestar de tota la societat a mitjà i llarg termini.

Els nens i nenes tenen més risc de quedar-se enrere a nivell de desigualtat econòmica i d'ingressos de les famílies, la qual cosa suposa grans limitacions que afecten també en altres àmbits, com, per exemple, la salut o l'educació (bretxa digital o la salut mental).

És necessari un model de protecció social que articuli polítiques i programes destinats a prevenir i protegir a totes les persones contra la pobresa i l'exclusió social, amb especial atenció als grups vulnerables.

Hem de situar en el centre de l'acció política i dels àmbits prioritaris els drets de nenes, nens i adolescents,

amb l'objectiu de generar oportunitats per a tots i totes, i evitar que derivi en un augment de les desigualtats existents, o que sorgeixin altres noves, contemplant aspectes essencials, com la igualtat de gènere, nens i nenes amb diversitat funcional, infància d'origen migrant, de minories ètniques o de grups desfavorits.

Posar el focus en la infància i adolescència, és una obligació derivada del compliment de la Convenció sobre els Drets del Nen. És essencial tenir en compte a la infància i l'adolescència en totes les decisions preses pels poders públics, estratègies i recursos, per a vetllar per una infància amb una oportunitat justa en la vida, que aprèn, que creix sana en un ambient sostenible i protegida enfront de la violència i els abusos, també en l'àmbit digital.

Per tot això, UNICEF Comitè Balears proposa:

ENFOCAMENT DE DRETS D'INFÀNCIA DE LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

1. Incorporar el principi d'Interès Superior del Nen en el disseny de les polítiques públiques d'infància, facilitant la incorporació de la perspectiva dels drets de la infància en les polítiques públiques d'acció social, educatives i de salut per a la població infantil.
2. Impulsar la participació real dels nens, nenes i adolescents com a eix transversal en la presa de decisions dels temes que els afecten, articulant els espais i mecanismes necessaris no només com a titulars de drets, sinó també com a actors clau de transformació social i política.
3. Conèixer en profunditat la situació dels nens i les nenes de la nostra comunitat realitzant estudis, mapatges i anàlisis de les zones més desfavorides, que permetin un diagnòstic exhaustiu sobre la base de dades de qualitat que permetin desenvolupar un procés de planificació adequat, orientat i eficient per a garantir el seu benestar i els seus drets.

UNA MAJOR I MÉS EFICIENT INVERSIÓ EN INFÀNCIA

4. Infància com a prioritat pressupostària en el conjunt de les polítiques públiques.
5. Aconseguir un consens polític i social sobre mínims d'inversió destinada a infància en cada pressupost anual, garantint que sigui suficient i adequada, blindant-la enfront de variacions polítiques i econòmiques i garantint la seva sostenibilitat.
6. Realitzar anàlisis pressupostàries en clau d'infància, avaluant de manera transparent l'orientació de la despesa, la seva distribució sectorial, el seu impacte i la seva eficàcia en termes d'equitat, a nivell autonòmic i local, i de manera transversal.

UNA PROTECCIÓN SOCIAL CON LA INFANCIA EN EL CENTRO

7. Establir mecanismes de protecció social per a lluitar contra la pobresa infantil i la desigualtat per a generar oportunitats per a tots i totes. Les iniciatives hauran de contemplar aspectes essencials, com la igualtat de gènere, nens i nenes amb discapacitat, infància d'origen migrant, de minories ètniques o de grups desfavorits.
8. Protecció especial per a les famílies més joves amb fills i les monoparentals, especialment les encapçalades per dones, reforçant mesures per a la millora de la seva capacitat laboral i la seva formació professional.
9. Enfortir les mesures de protecció social per a aconseguir que es mantingui l'ocupació i ingressos de les famílies amb fills i filles. Aquestes mesures han de ser d'àmplia cobertura i complementàries de les prestacions estatals, reduint les condicions i evitant els obstacles per l'accés perquè arribin de manera efectiva a les llars més vulnerables.

4. ANÁLISIS Y RECOMENDACIONES 2024-25

10. Facilitar l'accés i el manteniment d'un habitatge en les condicions d'habitabilitat òptimes amb focus en les llars amb nens/es, incloent-hi mesures orientades a facilitar el manteniment de l'habitatge en lloguer, mitjançant, a més, de la provisió d'habitatge assequible i de les ajudes al pagament de la renda.
11. Garantir l'accés a serveis essencials per a la infància vulnerable (en matèria d'educació, nutrició, salut i habitatge), i la lluita contra la pobresa infantil, **assegurant la implementació de la Garantia Infantil Europea en la nostra comunitat, mitjançant el desenvolupament i seguiment del Pla operatiu autonòmic, en coordinació amb l'àmbit local.**

GARANTIR UNA LLAR PER A CADA NEN I CADA NENA

12. Assegurar que l'ampliació del **parc públic d'habitatge de lloguer** reuneixi les condicions adequades per a famílies amb nens i nenes.
13. Millorar les **dades sobre on i com viu la infància i l'adolescència**, incorporant la participació infantil.
14. Erradicació de l'infrahabitatge i el xabolisme.
15. Desenvolupar el concepte de "especial atenció" als nens i nenes i les seves famílies en la normativa autonòmica, perquè, entre altres mesures, els **programes d'ajuda a l'habitatge** tinguin en compte a les famílies amb nens en major risc de vulnerabilitat.